

Afleveren van het goedkoopste geneesmiddel bij

- Voorschrijven op stofnaam
- Antibiotica en antimycotica

BROCHURE VOOR DE ARTS, TANDARTS EN APOTHEKER

Inhoud

Inleiding	2
I. VOS voorschrift	3
1. VOS voorschrijven	3
2. VOS afleveren	9
3. VOS tarifieren	17
II. Antibiotica en antimycotica: verplichte aflevering van de goedkoopste geneesmiddelen	18
1. Wat houdt de nieuwe maatregel juist in ?	18
2. Voorschrijven van antibioticum of antimycoticum	19
3. Afleveren van antibioticum of antimycoticum	23
4. Tarifieren	25
III. Meer info	27
Bijvoegsel: overzicht	(in het midden van de brochure)

Inleiding

De laatste jaren is er een sterke vooruitgang vastgesteld in het “goedkoop” voorschrijven. Dit betekent dat de arts/tandarts:

- generische specialiteiten, kopieën of originele specialiteiten die in prijs zijn verlaagd voorschrijft zodat de patiënt geen supplement op het remgeld moet betalen
- op stofnaam voorschrijft.

Er is echter nog ruimte om daarin verder te gaan want er bestaan nog belangrijke prijsverschillen tussen de goedkope geneesmiddelen onderling.

Deze brochure behandelt twee recente regeringsmaatregelen:

- De verplichte aflevering door de apotheker van een van de goedkoopste geneesmiddelen bij een voorschrift op stofnaam
- De verplichte aflevering van één van de goedkoopste geneesmiddelen voor de voorgeschreven antibiotica en antimycotica met evenwel uitzonderingen van therapeutische aard in het belang van de patiënt.

De regering heeft deze maatregelen genomen om de prijsconcurrentie tussen geneesmiddelen aan te wakkeren en te besparen op het budget van de geneesmiddelen. De maatregelen zijn dus gunstig voor de verzekering geneeskundige verzorging maar ook voor de patiënt die minder zal moeten betalen voor zijn geneesmiddelen.

De rol en verantwoordelijkheid van de voorschrijver en van de apotheker wordt versterkt door deze maatregelen.

De voorschrijvers behouden de keuzevrijheid om het geneesmiddel voor te schrijven dat het best aansluit bij de medische noden van de patiënt. Zij kunnen zich dan meer toeleggen op de keuze van de therapie zonder zich om merken te moeten bekommeren.

De apotheker krijgt de zorg en verantwoordelijkheid toevertrouwd om, rekening houdend met de behoeften van de patiënt op het vlak van de continuïteit van de behandeling, de prijs en de beschikbaarheid, het voorschrift uit te voeren. Zijn rol om de patiënt te informeren bij vragen over de afgeleverde geneesmiddelen wordt versterkt.

I. VOS –voorschrift

Voorschrijven op stofnaam biedt voordelen voor:

- de voorschrijver die niet alle bestaande verpakkingen moet kennen
- de apotheker die niet alle merken in stock moet houden
- de patiënt die een geneesmiddel zonder supplement krijgt afgeleverd.

Een VOS-voorschrift is een voorschrift waarbij een voorschrijfbaar “VOS-groep” wordt geïdentificeerd en voorgeschreven, al dan niet met vermelding van beperkingen in de vorm van bijkomende specificaties. Hierdoor weet de apotheker ondubbelzinnig uit welke lijst van bij de groep horende geneesmiddelen, hij een keuze kan maken.

Een “VOS-groep” is een geheel van verpakkingen van geneesmiddelen beschikbaar op de markt die hetzelfde werkzaam bestanddeel bevatten (of een combinatie van werkzame bestanddelen), eenzelfde sterkte, en eenzelfde toedieningsvorm. De hele groep kan worden aangeduid door één VOS-voorschrift.

1. VOS voorschrijven

Een geldig VOS-voorschrift bevat verplicht de volgende **geneesmiddelengegevens**:

- de **stofnaam**, d.i. de gemeenzaam gebruikte term voor het werkzaam bestanddeel of de “algemene benaming van een geneesmiddel”
- de toedieningsvorm
- de sterkte
- de dagdosering
- de therapieduur in weken en/of dagen (met een maximum van drie maanden).

Verplichte versus facultatieve specificaties

Sommige specificaties zijn **verplicht**: specificaties qua vrijstelling (immediate release versus modified release) en m.b.t. het vehiculum (dermatologie). Andere specificaties zijn **facultatief**: bv. deelbaar, oplosbaar, enz.

De apotheker respecteert alle specificaties die de voorschrijver op het voorschrift vermeldt.

Het volstaat om de

- toedieningsweg te specificeren (vb. vermelding oraal i.p.v. tablet, zodat ook capsules of suspensie in aanmerking komen voor aflevering) en
- de gewenste therapieduur te vermelden zonder aanduiding van het aantal eenheden (de apotheker bepaalt dan de verpakkingsgrootte op basis van de dagdosering).

Dit vermijdt onbedoelde beperkingen in de keuze van het afgeleverde geneesmiddel.

 Het voorschrijven van de specialiteitsnaam van een origineel geneesmiddel en er gewoon de vermelding “Voorschrift op stofnaam” of “VOS” bijvoegen is niet geldig.

Een merknaam vermelden, met een bijkomende aanduiding omtrent een goedkoper alternatief (stofnaam, generiek, enz.) kan niet aanzien worden als een voorschrift op stofnaam omdat de vermelding van de stofnaam volledig ontbreekt.

a. Voorbeelden

CORRECTE VOS-VOORSCHRIFTEN

 Voorbeeld 1 :

Voorschrift op stofnaam = hydrocortison butyraat
Emulsie 0,1%, 2 keer per dag gedurende een week
(Specialiteitsvoorschrift = LOCOID CRELO 0,1%
emulsie voor cutaan gebruik)

> Voorbeeld 2 :

Voorschrift op stofnaam = Diclofenac 50 mg, oraal, tweemaal per dag gedurende twee weken
(Specialiteitsvoorschrift = VOLTAREN 50 mg, tweemaal per dag gedurende twee weken)

> Voorbeeld 3 :

Voorschrift op stofnaam = budesonide poeder voor inhalatie 200 µg/dosis
1 tot 2 inhalaties per dag gedurende 4 weken
(Specialiteitsvoorschrift = PULMICORT 200 µg/dosis poeder voor inhalatie)

GEEN CORRECT VOS-VOORSCHRIFT

“Voltaren DCI” of “Voltaren stofnaam” of “Voltaren generiek” zijn **geen voorschriften op stofnaam** .

b. Bijzondere gevallen bij voorschrift op stofnaam

SPECIFIEKE INDICATIE

Het voorschrijven op stofnaam is niet aangewezen indien de voorschrijver een geneesmiddel wenst **voor te schrijven voor een specifieke indicatie die niet vergund noch vergoedbaar is voor alle specialiteiten** op basis van dezelfde stofnaam. In dit geval moet hij/zij de specialiteit voorschrijven die deze specifieke indicatie heeft. Dit is met name het geval voor moleculen waarvan de specialiteiten zowel in hoofdstuk I als in hoofdstuk IV ingeschreven zijn, waarbij de specifieke indicaties opgenomen zijn in hoofdstuk IV.

> Voorbeeld: bupropion, beschikbaar onder de naam van Wellbutrin (antidepressivum, vergoedbaar in hoofdstuk I) en onder de naam van Zyban (antirookmiddel, vergoedbaar in hoofdstuk IV).

SPECIALITEIT VERGOEDBAAR IN HOOFDSTUK I EN HOOFDSTUK II

Als de betrokken specialiteiten **zowel in hoofdstuk I als in hoofdstuk II** vergoedbaar zijn, zal de apotheker een specialiteit uit hoofdstuk I afleveren

Voorbeeld: atorvastatine staat in hoofdstuk I en Lipitor™ staat in hoofdstuk II.

Indien de voorschrijver de specialiteit uit hoofdstuk II verkiest, moet hij/zij de gewenste specialiteit op naam voorschrijven. Algemeen geldt dat hoe specifieker de voorschriftgegevens zijn betreffende de specialiteit hoe beperkter de aflevermogelijkheden voor de apotheker.

NO VOS

In de operationele regels voor het voorschrijven op stofnaam in de medische en farmaceutische praktijk gepubliceerd door het Federaal agentschap voor de geneesmiddelen en gezondheidsproducten (FAGG), wordt voor bepaalde groepen geneesmiddelen niet aanbevolen om op stofnaam voor te schrijven, bijvoorbeeld de biologische geneesmiddelen. Die geneesmiddelen worden gekwalificeerd als « NO VOS ».

De regels zijn beschikbaar op de website van het FAGG : www.fagg.be, rubriek Menselijk gebruik > Geneesmiddelen > Goed gebruik van het geneesmiddel > Voorschrijven op stofnaam (VOS) en substitutie: nota in pdf-formaat.

NO SWITCH

De regels gepubliceerd door het FAGG bevelen bovendien, voor bepaalde groep geneesmiddelen, aan om de beginkeuze van een geneesmiddel te behouden voor de hele duur van de behandeling en heroriënteringen te vermijden. Die aanbevelingen viseren met name de geneesmiddelen met een smalle therapeutische marge. Die geneesmiddelen worden gekwalificeerd als « NO SWITCH »

De regels zijn beschikbaar op de website van het FAGG : www.fagg.be, rubriek Menselijk gebruik > Geneesmiddelen > Goed gebruik van het geneesmiddel > Voorschrijven op stofnaam (VOS) en substitutie: nota in pdf-formaat.

c. Wijzigingen op 1 april 2012

WAT VERANDERT ER OP 1 APRIL 2012 VOOR EEN VOS-VOORSCHRIFT?

Voor de voorschrijver verandert er niets aan de bovenstaande regels. Bij de aflevering zal de apotheker moeten kiezen tussen de groep van de goedkoopste geneesmiddelen (zie verder punt 2 VOS afleveren).

VERANDERT DIT IETS AAN HET GOEDKOOP VOORSCHRIJVEN?

Neen, de verplichting dat artsen en tandartsen met een minimum voorschrijfprofiel (d.w.z. 100 verpakkingen voor artsen en 16 voor tandartsen gedurende zes maand) een bepaald percentage (bv. 50 % voor huisartsen) aan “goedkope” geneesmiddelen moeten voorschrijven blijft onverkort.

Onder “goedkoop voorschrijven” verstaat men:

- een voorschrift van een generiek, een “kopie”geneesmiddel of een referentiespecialiteit zonder “supplement” ten laste van de patiënt (de producent heeft zijn prijs verlaagd) (zie stap 1 van de beslissingsboom onder punt 2., b.
- een VOS-voorschrift.

BETEKENT DIT DAT VOORTAAN DE OVERHEID EN NIET LANGER DE VOORSCHRIJVER BEPAALT WELK GENEESMIDDEL DE PATIËNT MOET KRIJGEN?

Neen. De arts/tandarts is vrij om al dan niet een voorschrift op stofnaam te schrijven.

Hij kan nog steeds opteren om een specifieke specialiteit voor te schrijven die de apotheker vervolgens moet afleveren, en die ook terugbetaald wordt. Uitzondering zijn de antibiotica en antimycotica voor acute behandelingen vanaf 1 mei (zie punt II, Antibiotica en antimycotica).

WAT ZIJN DE GEVOLGEN VAN EEN VOS-VOORSCHRIFT VOOR DE PATIËNT ?

De patiënt ontvangt een van de specialiteiten uit de groep van “goedkoopste” geneesmiddelen, wat meestal een lager remgeld betekent.

De patiënt moet bovendien niet terug naar de apotheek gaan wat wel het geval zou zijn als een voorgeschreven merkgeneesmiddel niet in stock is.

BETEKENT DIT DAT DE KANS BESTAAT DAT EEN PATIËNT IN MAAND X GENEESMIDDEL X KRIJGT EN IN MAAND Y GENEESMIDDEL Y?

De kans bestaat dat een patiënt een ander geneesmiddel krijgt, maar ook vandaag was dit al het geval.

Bij voorschrijven op stofnaam is het de apotheker die beslist welk geneesmiddel met de voorgeschreven molecule hij aflevert. Vroeger was de keuzevrijheid van de apotheker groter. Nu wordt dit een beetje beperkt omdat de apotheker uit de groep van de “goedkoopste geneesmiddelen” moet afleveren rekening houdend met de aanbevelingen van NO SWITCH.

2. VOS afleveren

De apotheker levert een specialiteit af die overeenstemt met het voorschrift rekening houdend met de aanbevelingen NO SWITCH van het FAGG (zie punt 1.b).

Op basis van de stofnaam, sterkte, aanduiding van de toedieningsvorm (-weg), de verpakkingsgrootte en de eventuele specificaties (bv. bruistablet) kunnen meerdere specialiteiten in overeenstemming zijn met het VOS-voorschrift.

De officina-apotheker **levert vanaf 1 april 2012 verplicht een farmaceutische specialiteit af die beantwoordt aan het voorschrift en behoort tot de groep van de “goedkoopste” geneesmiddelen** (zie punt a hieronder).

In geval van overmacht, mag de apotheker een ander beschikbaar zo goedkoop mogelijk en terugbetaalbaar geneesmiddel buiten de groep van “de goedkoopste geneesmiddelen” afleveren. Hij moet die overmacht wel aanduiden met een “flag” (zie punt 3 hierna). Hij vermeldt bovendien op het voorschrift dat het een onbeschikbaarheid of hoogdringendheid betreft en hij parafeert deze verklaring.

Onder overmacht wordt verstaan:

- onbeschikbaarheid binnen de 12 uur van de goedkoopste geneesmiddelen bij de voor de apotheker gebruikelijke groothandelaars – verdelers en groothandelaars.
- dringende aflevering voor een behandeling die onmogelijk kan uitgesteld worden of waarvan het uitstel de continuïteit van de behandeling in gevaar brengt.
- aflevering onder omstandigheden waarbij een patiënt zich onmogelijk kan bevoorraden bij een andere apotheek in de omgeving tijdens de wachtdienst.

Indien er geen geneesmiddel van de groep van de “goedkoopste” beantwoordt aan het voorschrift omwille van de specificaties levert de apotheker een geneesmiddel af dat hij gekozen heeft op basis van een ‘**beslissingsboom**’ (zie punt b. hierna).

 Als het voorschrift niet duidelijk of volledig is wat betreft de verpakkingsgrootte, geldt voor vergoedbare geneesmiddelen volgende algemene regel: de afgeleverde vergoedbare verpakking benadert zo dicht mogelijk het voorgeschreven aantal eenheden, maar mag nooit meer eenheden bevatten. Als het aantal eenheden niet is bepaald, wordt de kleinste, vergoedbare verpakking afgeleverd.

a. Goedkoopste geneesmiddelen

In het geval van een voorschrift op stofnaam levert de apotheker verplicht een farmaceutische specialiteit af die behoort tot de **groep van de “goedkoopste” geneesmiddelen**.

Voor de bepaling van de “goedkoopste” geneesmiddelen, groepeert het RIZIV de vergoedbare farmaceutische specialiteiten als volgt:

- identiek werkzaam bestanddeel (stofnaam) (of combinatie van werkzame bestanddelen), ongeacht de zoutvorm
- identieke sterkte
- identieke verpakkingsgrootte
- toedieningsvorm (opgelet: bij “vast oraal” is “vast oraal met vertraagde werking” een aparte groepering en bij “vloeibaar” vormen de “inspuitingen” een aparte groepering)

Per groepering bepaalt de kostprijs per eenheid of een specialiteit behoort tot de **groep van de “goedkoopste” geneesmiddelen**. Hierbij wordt een marge van 5 % gehanteerd (zie hieronder)

 Elke groepering bevat minstens drie verschillende specialiteiten.
Indien de marge van 5% onvoldoende is om drie specialiteiten te omvatten, past het RIZIV de regels van de beslissingsboom toe voor de uitbreiding.

 Binnen elke groepering wordt de specialiteit met de laagste “index” en de specialiteiten waarvan de “index” niet meer dan 5 % hoger is dan de laagste “index”(marge van 5%), beschouwd als de **“goedkoopste” geneesmiddelen**.

“**index**”: de kostprijs per eenheid (uitgedrukt als de vergoedingsbasis niveau buiten bedrijf gedeeld door het aantal eenheden, afgerond op 2 cijfers na de komma).

De marge van 5% wordt soms ook “vork” of “korf” genoemd.

Prijs buiten
bedrijf: prijs
aangerekend
aan de groot-
handelaars

b. Beslissingsboom

De apotheker maakt een keuze uit een groep specialiteiten die in overeenstemming zijn met het voorschrift op stofnaam op basis van volgende beslissingsboom, rekening houdend met de aanbevelingen NO SWITCH:

1. Een generiek of een originele specialiteit opgenomen in het referentierugbetalingssysteem waarvan de prijs gelijk is aan of lager is dan de vergoedingsbasis (geen supplement voor de patiënt)

Enkel indien punt 1 hierboven niet van toepassing is, is vergoedbaarheid mogelijk voor:

2. Een originele specialiteit, opgenomen in het referentierugbetalingssysteem waarvan de prijs verschillend is van de vergoedingsbasis (supplement voor de patiënt)

Enkel indien de punten 1 en 2 hierboven niet van toepassing zijn, is vergoedbaarheid mogelijk voor:

3. Een originele specialiteit, niet opgenomen in het referentierugbetalingssysteem

 Als betrokken specialiteiten zowel in hoofdstuk I als in hoofdstuk II vergoedbaar zijn, zal de apotheker een specialiteit uit hoofdstuk I afleveren. Voorbeeld: atorvastatine staat in hoofdstuk I en Lipitor™ staat in hoofdstuk II.

 Als betrokken specialiteiten vergoedbaar zijn in hoofdstuk IV wordt de **geldigheid van de machtiging** van de adviserend geneesheer gerespecteerd.

c. Praktische vragen

WAT ALS DE PATIËNT NIET AKKOORD GAAT MET DE AFGELEVERDE SPECIALITEIT EN TOCH EEN GENEESMIDDEL WIL ONTVANGEN DAT NIET BEHOORT TOT DE GROEP VAN DE “GOEDKOOPSTE” GENEESMIDDELEN?

De apotheker informeert hem vooreerst dat de verplichte aflevering van de “goedkoopste” geneesmiddelen geen afbreuk doet aan het voorschrift van de arts en dat het geneesmiddel therapeutisch evenwaardig is.

Als hij toch een geneesmiddel wil dat niet behoort tot de groep van de “goedkoopste” geneesmiddelen, moet de apotheker hem informeren dat hij dan de volledige kost zelf moet dragen (dat er dus geen tegemoetkoming van de verzekering geneeskundige verzorging voorzien is).

De apotheker kan, al dan niet op vraag van de patiënt, de voorschrijver contacteren en hem voorstellen het voorschrift te wijzigen.

WAT IS HET VERSCHIL TUSSEN “GOEDKOOP VOORSCHRIJVEN” EN HET “GOEDKOOPSTE” AFLEVEREN?

In 2005 besliste de regering dat artsen en tandartsen met een minimum voorschrijfprofiel (d.w.z. 100 verpakkingen voor artsen en 16 voor tandartsen gedurende zes maand) een bepaald percentage aan (bijvoorbeeld 50% voor een huisarts) “goedkope geneesmiddelen moeten voorschrijven”. Dit systeem blijft bestaan.

- Onder “goedkoop voorschrijven” verstaat men:
- een voorschrift van een generiek, een “kopie” geneesmiddel of een referentiespecialiteit zonder “supplement” ten laste van de patiënt (de producent heeft zijn prijs verlaagd) (zie stap 1 van de beslissingsboom onder punt b.)
 - een VOS-voorschrift.

Vanaf 1 april 2012 moet de apotheker bij een VOS-voorschrift, een geneesmiddel binnen de groep van de **goedkoopste** geneesmiddelen **afleveren**, maar rekening houden met de aanbevelingen NO SWITCH.

Het begrip “goedkoopste” slaat hier op de vergelijking van de kostprijs per eenheid binnen een groepering van geneesmiddelen met een identiek werkzaam bestanddeel (stofnaam) (of combinatie van werkzame bestanddelen), identieke sterkte en identieke verpakkingsgrootte.

d. Praktische info: publicatie van de goedkoopste geneesmiddelen

De vergoedbare farmaceutische specialiteiten die behoren tot de groep van de “goedkoopste” geneesmiddelen worden maandelijks bepaald en bekendgemaakt op de RIZIV website:

- via een zoekmotor
Rubriek Geneesmiddelen > Directe toegang > Goedkoopste geneesmiddelen. Uit de databank zullen de werkzame bestanddelen verwijderd worden waarvoor een aanbeveling NO VOS van het FAGG bestaat
- onder de vorm van een downloadbaar bestand
Rubriek Geneesmiddelen en andere ... > Geneesmiddelen > Reglementering > Officieuze coördinatie - Andere formaten en historiek: Databanken

Deze informatie wordt ook verwerkt in de website van het Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie (BCFI): www.bcfi.be, in de prijsvergelijkingstabellen.

 Op beide websites worden de specialiteiten die behoren tot de groep van de “goedkoopste” geneesmiddelen met een **groene** achtergrond aangeduid.

De RIZIV-website gebruikt twee tinten groen. De geneesmiddelen met een donkergroene achtergrond behoren tot de groep van de “goedkoopste” geneesmiddelen” en vallen binnen de 5 % marge, de geneesmiddelen met een lichtgroene achtergrond behoren ook tot de groep van de “goedkoopste” geneesmiddelen” door uitbreiding omdat er minstens drie verschillende geneesmiddelen per groepering moeten zijn.

PRAKTISCHE VOORBEELDEN VAN OPZOEKINGEN VAN “GOEDKOOPSTE” GENEESMIDDELEN OP DE RIZIV-WEBSITE.

Onderstaande voorbeelden zijn louter illustratief voor de maand juni 2012. Vanaf juli kunnen de groepen van goedkoopste verschillend zijn.

Voorbeeld 1: VOS voorschrift = bisoprolol 10 mg (28 co)

Bisoprolol				
10 mg				
Aantal: 28	Type	Prijs buitenbedrijf	Vergoedingsbasis buiten bedrijf	Index
BISOPROLOL SANDOZ 10 mg	G	4,37	4,37	0,16
SANDOZ 28 filmomhulde tabletten				
BISOSANDOZ 10 mg	G	4,368	4,368	0,16
SANDOZ 28 filmomhulde tabletten				
ISOTEN 10 mg	R	4,86	4,86	0,17
MEDA PHARMA 28 filmomhulde tabletten				
BISOPROLOL MYLAN 10 mg	G	4,78	4,78	0,17
MYLAN 28 filmomhulde tabletten				
DOCBISOPRO 10	G	4,77	4,77	0,17
DOCPHARMA 28 tabletten				
JENSONPRO 10 mg	G	4,78	4,78	0,17
MYLAN 28 filmomhulde tabletten				
EMCONCOR	R	5,59	5,59	0,20
MERCK 28 tabletten				
BISOPROLOL APOTEX 10 mg	G	5,59	5,59	0,20
APOTEX 28 deelbare filmomhulde tabletten				
BISOPROLOL EG 10 mg	G	5,59	5,59	0,20
EUROGENERICS 28 tabletten				

Goedkoopste geneesmiddelen afleveren - Overzicht

Voorschrift	Wat wordt afgeleverd?	Wat wordt aangerekend?	Wat wordt aangeduid?
<p>Voorschrift op stofnaam (VOS) Rekening houden met lijst FAGG “no vos” en “no switch”</p>	<p>Een geneesmiddel uit de groep van de goedkoopste geneesmiddelen Als het betrokken geneesmiddel zowel in hoofdstuk I als in hoofdstuk II vergoedbaar is, zal de apotheker het geneesmiddel uit hoofdstuk I afleveren</p>	<p>Basis van tegemoetkoming verminderd met het persoonlijk aandeel Honorarium VOS</p>	<p>Flag VOS</p>
<p>Voorschrift op merknaam antibioticum/antimycoticum</p>	<p>Substitutie door de apotheker naar een geneesmiddel uit de groep van de goedkoopste geneesmiddelen</p>	<p>Basis van tegemoetkoming verminderd met het persoonlijk aandeel</p>	<p>Flag substitutie</p>

Voorschrift	Wat wordt afgeleverd?	Wat wordt aangerekend?	Wat wordt aangeduid?
Voorschrift op merknaam antibioticum/ antimycoticum met therapeutisch bezwaar	Merknaam wordt afgeleverd	Basis van tegemoetkoming verminderd met het persoonlijk aandeel	Flag niet-substitueerbaar
Voorschrift op merknaam antibioticum/ antimycoticum met specificatie(s)	Geneesmiddel dat beantwoordt aan specificatie(s) uit de groep van de goedkoopste geneesmiddelen Indien het niet bestaat, merknaam	Basis van tegemoetkoming verminderd met het persoonlijk aandeel	Flag niet-substitueerbaar
Voorschrift op merknaam antibioticum/ antimycoticum met allergie	Geneesmiddel dat beantwoordt aan niet allergie uit de groep van de goedkoopste geneesmiddelen Indien het niet bestaat, merknaam	Basis van tegemoetkoming verminderd met het persoonlijk aandeel	Flag niet-substitueerbaar

Voorschrift	Wat wordt afgeleverd?	Wat wordt aangerekend?	Wat wordt aangeduid?
<p>Voorschrift op stofnaam antibioticum/antimycoticum</p>	<p>Een geneesmiddel uit de groep van de goedkoopste geneesmiddelen</p>	<p>Basis van tegemoetkoming verminderd met het persoonlijk aandeel Honorarium VOS</p>	<p>Flag VOS</p>
<p>Voorschrift op stofnaam (VOS) Rekening houden met lijst FAGG “no vos” en “no switch” Al dan niet dringend af te leveren Al dan niet wacht</p>	<p>Een geneesmiddel uit de groep van de goedkoopste geneesmiddelen Als het betrokken geneesmiddel zowel in hoofdstuk I als in hoofdstuk II vergoedbaar is, zal de apotheker het geneesmiddel uit hoofdstuk I afleveren Indien door overmacht geen goedkoopst geneesmiddel beschikbaar is, levert de apotheker een ander beschikbaar zo goedkoop mogelijk en terugbetaalbaar geneesmiddel buiten de cluster van de goedkoopste geneesmiddelen af. Apotheker documenteert overmacht</p>	<p>Basis van tegemoetkoming verminderd met het persoonlijk aandeel Honorarium VOS Honorarium wacht indien afgeleverd binnen de wacht</p>	<p>Flag VOS overmacht</p>

Voorschrift	Wat wordt afgeleverd?	Wat wordt aangerekend?	Wat wordt aangeduid?
<p>Voorschrift op merknaam antibioticum/ antimycoticum Al dan niet dringend af te leveren Al dan niet wacht</p>	<p>Substitutie door de apotheker naar een geneesmiddel uit de groep van de goedkoopste geneesmiddelen. Indien door overmacht geen goedkoopst geneesmiddel beschikbaar is, levert de apotheker een ander beschikbaar zo goedkoop mogelijk en terugbetaalbaar geneesmiddel buiten de cluster van de goedkoopste geneesmiddelen af. Apotheker documenteert overmacht</p>	<p>Basis van tegemoetkoming verminderd met het persoonlijk aandeel Honorarium wacht indien afgeleverd binnen de wacht</p>	<p>Flag antibioticum/ antimycoticum overmacht</p>

De geneesmiddelen met een groene achtergrond behoren tot de groep van de “goedkoopste” geneesmiddelen” en vallen binnen de 5 % marge.

Voorbeeld 2: VOS voorschrift = pantoprazol 20 mg (98 co)

Pantoprazol				
20 mg				
Aantal: 98	Type	Prijs buitenbedrijf	Vergoedingsbasis buiten bedrijf	Index
PANTOPRAZOLE TEVA 20 mg	G	11,35	11,35	0,12
TEVA PHARMA BELGIUM 98 maagsapresistente tabletten				
PANTOPRAZOLE EG 20 mg	G	12,47	12,47	0,13
EUROGENERICS 98 maagsapresistente tabletten				
PANTOPRAZOL SANDOZ 20 mg	G	13,31	13,31	0,14
SANDOZ 98 maagsapresistente tabletten				

De geneesmiddelen met een **donkergroene** achtergrond behoren tot de groep van de “goedkoopste” geneesmiddelen” en vallen binnen de 5 % marge, de geneesmiddelen met een lichtgroene achtergrond behoren ook tot de groep van de “goedkoopste” geneesmiddelen” door uitbreiding omdat er minstens drie verschillende specialiteiten per groepering moeten zijn.

> Voorbeeld 3: VOS voorschrift = acebutolol 400 mg (28 co)

Acebutolol				
400 mg				
Aantal: 28	Type	Prijs buitenbedrijf	Vergoedingsbasis buiten bedrijf	Index
SECTRAL	R	6,68	4,69	0,17
SANOFI-AVENTIS BELGIUM 28 tabletten				

In deze situatie behoort het geneesmiddel met supplement ten laste van de patiënt ook tot de groep van de “goedkoopste” geneesmiddelen” omdat er maar één geneesmiddel met dat werkzaam bestanddeel in die groep is.

> Voorbeeld 4: VOS voorschrift = betahistine 16 mg (42 co)

Betahistine				
16 mg				
Aantal: 42	Type	Prijs buitenbedrijf	Vergoedingsbasis buiten bedrijf	Index
DOCBETAHI 16	G	3,34	3,34	0,08
DOCPHARMA 42 tabletten				
BETASERC 16	R	6,04	4,19	0,10
ABBOTT PRODUCTS 42 tabletten				
BETASERC 16 mg (PI-Pharma)	R	6,04	4,19	0,10
PI-PHARMA 42 deelbare tabletten				
BETAHISTINE EG 16 mg	C	4,19	4,19	0,10
EUROGENERICS 42 dispergeerbare tabletten				

In deze situatie behoren de geneesmiddelen met een supplement niet tot de “goedkoopste” geneesmiddelen. (en dit op basis van optie 2 van de “beslissingsboom”)

3. VOS tariferen

De apotheker leest de unieke streepjescode van de effectief afgeleverde verpakking in en deze wordt verder gebruikt bij de facturering.

De apotheker maakt sinds 1 maart 2006 in het tarifieringscircuit een aanduiding (“vlag”) per geneesmiddel op het voorschrift dat is voorgeschreven op stofnaam.

Deze aanduidingen maken een opvolging en een analyse mogelijk van de effectieve toepassing van voorschriften op stofnaam.

Vanaf 1 juni 2012 moet de apotheker de volgende “vlag” vermelden voor een geneesmiddel voorgeschreven op stofnaam, wanneer dit wegens overmacht niet tot de groep van “goedkoopste geneesmiddelen” behoort: vlag “VOS overmacht”.

 Bij niet-aanduiding van een “vlag” is de Dienst voor geneeskundige evaluatie en controle (DGEC) bevoegd om vast te stellen dat de tarifiering niet voldoet aan de louter administratieve formaliteiten. In geval van overtreding kan een administratieve boete van 50 EUR tot 500 EUR opgelegd worden.

 De apotheker mag voor het uitvoeren van een VOS voorschrift een specifiek “VOS honorarium” in rekening brengen van de ziekteverzekering per geneesmiddel dat is voorgeschreven op stofnaam.

II. Antibiotica en antimycotica: verplichte aflevering van de goedkoopste geneesmiddelen

Als een arts/tandarts een antibioticum of antimycoticum voor een acute behandeling voorschrijft

- op stofnaam, gelden de regels van punt I, VOS voorschrift.
- op merknaam, moet de apotheker, vanaf 1 mei 2012, verplicht een geneesmiddel afleveren uit de groep van de goedkoopste geneesmiddelen.

Die nieuwe regel vraagt maar één aanpassing in de manier van voorschrijven van antibiotica en antimycotica, namelijk de eventuele vermelding van een therapeutisch bezwaar tegen de aflevering van een ander merk (substitutie) door de apotheker.

Voor het overige zal de apotheker, op basis van de behandelingskeuze van de voorschrijver, een geneesmiddel uit de groep van de goedkoopste afleveren

1. Wat houdt de nieuwe maatregel juist in?

Vanaf 1 mei 2012 moet de apotheker een voorschrift op merknaam van antibiotica of antimycotica voor een **acute behandeling** uitvoeren volgens dezelfde regels als bij een voorschrift op stofnaam (VOS).

Dit wil zeggen dat de apotheker één van de antibiotica of antimycotica moet afleveren die tot de groep van de goedkoopste geneesmiddelen behoren, volgens de regels die gelden voor een VOS (zie punt I, 2. VOS afleveren).

Zoals bij het voorschrijven op stofnaam zal de groep van de “goedkoopste” geneesmiddelen minstens drie verschillende geneesmiddelen bevatten.

 Indien het voorschrift een behandeling betreft (bijvoorbeeld mucoviscidose) waarvoor een machtiging van de adviserend geneesheer van het ziekenfonds (hoofdstuk IV) vereist is, wordt deze behandeling als chronisch beschouwd en mag de apotheker het geneesmiddel niet substitueren door een ander merk. Patiënten zullen tijdens hun behandeling dan niet worden geconfronteerd met een verandering van hun merkgeneesmiddel.

 De substitutie is enkel toegestaan voor die twee groepen van geneesmiddelen omdat de behandeling met deze geneesmiddelen meestal kort of acuut is en daarom geen continuïteit van merk vereist.

2. Voorschrijven van antibioticum of antimycoticum

a. Algemene regel: verplichte aflevering van een geneesmiddel binnen de groep van de goedkoopste maar met respect voor het voorschrift

De voorschrijver blijft meester van het voorschrift. Hij beslist over de behandeling, met name, het werkzaam bestanddeel, de toedieningsvorm (siroop, tablet, poeder, ...), de sterkte en de dagdosering en eventueel de specificaties (bv. bruistablet)

De apotheker kan hieraan niets veranderen. Hij zal een geneesmiddel afleveren met hetzelfde werkzaam bestanddeel, dezelfde toedieningsvorm, dosering en de juiste verpakkingsgrootte en de specificaties, maar binnen de groep van “goedkoopste” geneesmiddelen.

Indien er geen geneesmiddel van de groep van de “goedkoopste” beantwoordt aan het voorschrift omwille van de specificaties, mag er substitutie zijn naar een ander geneesmiddel volgens de regels van de beslissingsboom (zie punt I, 2, c) op voorwaarde dat het goedkoper is.

b. Bijzondere gevallen: therapeutische reden of allergie aan een hulpstof

De substitutie is niet toegelaten in twee gevallen:

- indien er een gezondheidsreden bestaat om de voorgeschreven merkspecialiteit te behouden. De voorschrijver vermeldt dan “niet-substitueerbaar wegens therapeutische bezwaar” op het voorschrift. De reden voor dit bezwaar moet hij in het dossier van de patiënt opnemen. Hij kan de vermelding volledig met de hand schrijven of enkel paraferen naast de vermelding wanneer het op een elektronisch voorschrift is afgedrukt. De apotheker mag dan enkel het voorgeschreven geneesmiddel afleveren.

De Dienst voor geneeskundige evaluatie en controle van het RIZIV kan de reden van het therapeutisch bezwaar in het dossier van de patiënt controleren.

- indien de patiënt allergisch of intolerant is aan een hulpstof met erkende werking (zoals lactose of arachide-olie) vermeldt de voorschrijver « allergie voor xxx » op het voorschrift. De apotheker zal dan een geneesmiddel uit de groep van de goedkoopste afleveren dat de hulpstof niet bevat. Als zo'n geneesmiddel niet bestaat levert hij het voorgeschreven geneesmiddel af tenzij dat de hulpstof bevat. Als het voorgeschreven geneesmiddel de hulpstof bevat, moet de apotheker de voorschrijver contacteren met het voorstel om het voorschrift aan te passen.

c. Praktische vragen

WAAR ZIJN DE GOEDKOOPSTE GENEESMIDDELEN TE VINDEN?

Op de websites van het RIZIV en het Belgisch Centrum voor farmaco-therapeutische informatie (BCFI): zie punt I, 2, d. Praktische info.

WAAR ZIJN DE HULPSTOFFEN MET ERKENDE WERKING TE VINDEN?

- Enkel voor de antibiotica en antimycotica zijn de hulpstoffen met erkende werking (HEW) van elke verpakking beschikbaar op de website van het BCFI (www.bcfi.be) in de prijsvergelijkingstabellen. Een nieuwe kolom HEW is toegevoegd links van de naam van het geneesmiddel met een apart symbool in functie van de aanwezige HEW. De betekenis van het symbool verschijnt als er met de muis overgegaan wordt.

amoxicilline 250 mg + clavulaanzuur 62,5 mg / 5 ml (oraal)										
	HEW			Aantal	Prijs (in €)	Remgeld gewoon (€)	Remgeld voorkeur (€)	Index	Ref TBS	RIZIV
		Amoxiclav Teva (Teva)	sir.	100 ml	8,44	1,43	0,86	1,43		b
		Amoclane (Eurogenerics)	sir.	100 ml	9,02	1,63	0,98	1,63		b
		Amoxiclav Sandoz (Sandoz)	sir.	100 ml	9,04	1,64	0,98	1,64		b
		Amoxiclav Mylan (Mylan)	sir.	100 ml	9,22	1,70	1,02	1,70		b

Bron : www.bcfi.be, prijsvergelijkingstabellen, mei 2012

- een lijst van de hulpstoffen met erkende werking voor antibiotica en antimycotica beschikbaar in publieke officina is beschikbaar op de website van het Federaal agentschap voor geneesmiddelen en gezondheidsproducten (FAGG): www.fagg.be, rubriek Menselijk gebruik > Geneesmiddelen > Goed gebruik van het geneesmiddel > Voorschrijven op stofnaam (VOS) en substitutie.

WAT ZIJN DE GEVOLGEN VOOR DE PATIËNT?

- Minder duur: de patiënt ontvangt een van de specialiteiten uit de groep van goedkoopste geneesmiddelen bij substitutie wat meestal een lager remgeld betekent
- Eén merk: de patiënt kan in principe in maand X antibioticum X krijgen en in maand Y antibioticum Y. Afgezien van het feit dat ze therapeutisch gelijkwaardig zijn, wordt een antibioticum (of een antimycoticum) bijna uitsluitend voor een acute behandeling voorgeschreven zodat meestal maar één voorschrift nodig zal zijn.
- Respect van een precieze keuze: de patiënt ontvangt het voorgeschreven geneesmiddel zonder substitutie als de voorschrijver een therapeutisch bezwaar inroept.
- Zekerheid bij allergieën: als de voorschrijver een allergie voor een hulpstof met erkende werking op het voorschrift vermeldt, zal de patiënt geen geneesmiddel ontvangen dat deze hulpstof bevat.

VERANDERT DIT IETS AAN DE REGELING VAN HET “GOEDKOOP VOORSCHRIJVEN”?

Het RIZIV berekent het percentage “goedkoop voorschrijven” op basis van het afgeleverde geneesmiddel. Als de voorschrijver een merkgeneesmiddel voorschrijft en de apotheker door de substitutie een generisch geneesmiddel aflevert, telt dat mee voor het “goedkoop voorschrijven”.

Een definitie van “goedkoop voorschrijven” vindt men in punt I, 1. c. praktische vragen.

3. Afleveren van antibioticum of antimycoticum

De apotheker levert volgens de regels van VOS een geneesmiddel af met hetzelfde werkzaam bestanddeel, dezelfde toedieningsvorm, dezelfde sterkte en de overeenstemmende verpakkingsgrootte en eventueel de specificaties maar binnen de groep van degene die het “goedkoopste” zijn.

In geval van overmacht, mag de apotheker een ander beschikbaar zo goedkoop mogelijk en terugbetaalbaar geneesmiddel buiten de groep van “de goedkoopste geneesmiddelen” afleveren. Hij moet die overmacht wel aanduiden met een “vlag” (zie punt 4 hierna). Hij vermeldt bovendien op het voorschrift dat het een onbeschikbaarheid of hoogdringendheid betreft en hij parafeert deze verklaring.

Onder overmacht wordt verstaan:

- onbeschikbaarheid binnen de 12 uur van de goedkoopste geneesmiddelen bij de voor de apotheker gebruikelijke groothandelaars – verdelers en groothandelaars.
- dringende aflevering voor een behandeling die onmogelijk kan uitgesteld worden of waarvan het uitstel de continuïteit van de behandeling in gevaar brengt.
- aflevering onder omstandigheden waarbij een patiënt zich onmogelijk kan bevoorraden bij een andere apotheek in de omgeving tijdens de wachtdienst.

Indien het voorschrift een geneesmiddel vermeldt dat al in de groep van de goedkoopste staat, is er geen verplichte substituering.

Indien er geen geneesmiddel van de groep van de “goedkoopste” beantwoordt aan het voorschrift omwille van de specificaties, mag er substitutie zijn naar een ander geneesmiddel volgens de regels van de beslissingsboom (zie deel I, 2, c) op voorwaarde dat het goedkoper is.

De apotheker mag niet substitueren

- in de gevallen dat de voorschrijver dit aangeeft nl. bij therapeutisch bezwaar of, in sommige gevallen, bij allergie voor een hulpstof met erkende werking (zie punt 2, b.)
- indien omwille van de specificaties van het voorschrift (bv. als een bruistablet is voorgeschreven) er geen goedkoper geneesmiddel is
- naar een duurder geneesmiddel
- naar een geneesmiddel met dezelfde prijs.

 Indien de apotheker de verplichte substitutie niet toepast is de DGEC bevoegd om de overtreding vast te stellen. Hierbij kan het onverschuldigd bedrag teruggevorderd worden al dan niet met een administratieve boete.

Praktische vragen

WAAR ZIJN DE GOEDKOOPSTE GENEESMIDDELEN TE VINDEN?

Op de websites van het RIZIV en het Belgisch Centrum voor farmacotherapeutische informatie (BCFI): zie punt 1., 2., d. Praktische info.

WAAR ZIJN DE HULPSTOFFEN MET ERKENDE WERKING TE VINDEN?

Op de websites van het BCFI en het FAGG: zie punt 2., c. Praktische vragen.

WAT ALS DE PATIËNT NIET AKKOORD GAAT MET DE VERPLICHTE SUBSTITUTIE EN TOCH HET VOORGESCHREVEN GENEESMIDDEL WIL ONTVANGEN?

De apotheker informeert hem vooreerst dat de substitutie geen afbreuk doet aan het voorschrift van de arts en het geneesmiddel therapeutisch evenwaardig is.

Als hij toch het voorgeschreven geneesmiddel wil, moet de apotheker hem informeren dat hij dan de volledige kost zelf moet dragen (dat er dus geen tegemoetkoming van de verzekering geneeskundige verzorging voorzien is).

4. Tariferen

De apotheker leest de unieke streepjescode van de effectief afgeleverde verpakking in en deze wordt verder gebruikt bij de facturering.

a. “Vlaggen”

De apotheker moet in het tarifieringscircuit verschillende soorten vlaggen aangeven bij antibiotica of antimycotica-voorschriften:

- Voorschrift op stofnaam: sinds 1 maart 2006 een aanduiding (“vlag”) **per geneesmiddel** dat op stofnaam is voorgeschreven.
- Voorschrift op stofnaam : “vlag VOS overmacht”, vanaf 1 juni 2012 bij een geval van overmacht zoals beschreven onder punt 3
- Voorschrift op merknaam: vanaf 1 mei 2012: altijd vlaggen of er gesubstitueerd is of niet
 - “substitutie-vlag” antimycotica of antibiotica (J01 of J02) zonder machtiging van de adviserend geneesheer, voorgeschreven onder merknaam, zonder verzet van de voorschrijver tegen substitutie (voorschrift moet dus automatisch beschouwd worden alsof het een voorschrift op stofnaam zou zijn) als hij een merkgeneesmiddel heeft gesubstitueerd
 - “vlag antibioticum/antimycoticum overmacht” bij antimycotica of antibiotica (J01 of J02) zonder machtiging van de adviserend geneesheer, voorgeschreven onder merknaam, zonder verzet van de voorschrijvende geneesheer tegen substitutie (voorschrift moet dus automatisch beschouwd worden alsof het een voorschrift op stofnaam zou zijn) als hij niet in staat is om één van de goedkoopste geneesmiddelen af te leveren (geval van overmacht)

- “niet-substitutie-vlag” bij antimycotica of antibiotica (J01 of J02) zonder machtiging van de adviserend geneesheer, voorgeschreven onder merknaam zonder substitutie:
 - omwille van therapeutisch bezwaar
 - omwille van allergie
 - omwille van specificatiesvermeld door de voorschrijver als hij een merkgeneesmiddel niet heeft gesubstitueerd

 Bij niet-aanduiding van een “vlag” is de Dienst voor geneeskundige evaluatie en controle (DGEC) bevoegd om vast te stellen dat de tarifiering niet voldoet aan de louter administratieve formaliteiten. In geval van overtreding kan een administratieve boete van 50 EUR tot 500 EUR opgelegd worden.

b. Vergoeding

De apotheker mag voor het uitvoeren van een VOS voorschrift een specifiek “VOS honorarium” in rekening brengen van de verzekering geneeskundige verzorging per geneesmiddel op het voorschrift.

De apotheker mag voor het uitvoeren van een voorschrift voor een antibioticum of antimycoticum dat op merknaam voorgeschreven wordt, maar waarvoor substitutie toegelaten is, geen specifiek “VOS honorarium” in rekening brengen van de verzekering geneeskundige verzorging.

III. Meer info

Meer info over de nieuwe maatregelen inzake het afleveren van de goedkoopste geneesmiddelen bij voorschrijven op stofnaam en bij het voorschrijven van antibiotica en antimycotica:

- infodeskpharma@riziv.fgov.be
- specpharma@riziv.fgov.be.

Verantwoordelijke uitgever
J. De Cock, Tervurenlaan 211, 1150 Brussel

Realisatie
Dienst geneeskundige verzorging
Nationaal intermutualistisch college

Grafisch ontwerp
Communicatiecel van het RIZIV

Publicatiedatum
Juni 2012